

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 118/2022-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 17, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ spoločnosti JUDr. Milan Chovanec, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 153/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 153/2016 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Žilina **je povinný** zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie **800 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **707,05 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronickou formou 19. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 153/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 118/2022 z 23. februára 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní. Vo zvyšnej časti, t. j. v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 47 charty, ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. Zo sťažovateľom predneseného skutkového stavu a priložených dôkazov vyplýva, že v napadnutom konaní má procesné postavenie žalobcu a návrhom (žalobou) doručeným okresnému súdu 6. júna 2016 (presný dátum vyplýva z obsahu predloženého súdneho spisu, pozn.) sa domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Namietané konanie bolo uznesením okresného súdu č. k. 27 C 153/2016 zo 6. marca 2017 prerušené, a to až do právoplatného skončenia súvisiaceho súdneho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 6 C 224/2016, ktoré bolo postupom podľa § 163 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zastavené. Sťažovateľ preto podaním adresovaným okresnému súdu 22. novembra 2018 navrhol pokračovať v napadnutom konaní a okresný súd predvolaním z 1. februára 2019 nariadil termín súdneho pojednávania na 6. marec 2019, ktoré bolo na účel nariadenia znaleckého dokazovania odročené na neurčito, pričom znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 23. septembra 2019. Súd prvého stupňa 5. februára 2020 vyzval sporové strany na vyjadrenie sa k predmetnému znaleckému posudku a na 26. marec 2020 nariadil ďalší termín súdneho pojednávania. Sťažovateľ 17. marca 2020 predložil okresnému súdu odborné stanovisko a okresný súd 23. marca 2020 nariadené súdne pojednávanie zrušil, a to z dôvodu preventívnych opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19. Okresný súd následne nariadil nový termín súdneho pojednávania na 24. jún 2020 a po výsluchu ustanoveného znalca bolo pojednávanie na účel nariadenia kontrolného znaleckého posudku opätovne odročené na neurčito. Napriek tomu, že sťažovateľ ešte podaním z 25. novembra 2020 požiadal okresný súd o odstránenie nečinnosti a nariadenie znaleckého dokazovania, k žiadnej náprave nedošlo, a preto 14. júna 2021 podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorá bola podpredsedníčkou okresného súdu vybavená ako dôvodná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Na podklade chronológie uskutočnených úkonov sťažovateľ zdôrazňuje, že namietané konanie trvá viac ako päť rokov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) bez toho, aby bolo riadne skončené, a preto sa stále nachádza v právnej neistote, ktorá má negatívny vplyv nielen na jeho zdravie, ale aj na riešenie jeho bytovej otázky, pretože predmetom napadnutého konania

je vyporiadanie majetkových vzťahov k rodinnému domu, ktorý obýva žalovaná, a on býva v nájomnom byte, keďže pre nedostatok finančných prostriedkov a absencie finančného vyporiadania z predmetnej nehnuteľnosti si nemôže ani formou hypotekárneho úveru zabezpečiť vlastné bývanie.

5. S odkazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu sťažovateľ poukazuje na účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a uvádza aj vlastné hodnotenie rozhodných kritérií pri posudzovaní prietáhov v konaní. Podľa jeho názoru predmet napadnutého konania (zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, pozn.) predstavuje štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a vzhľadom na nízky počet účastníkov konania neexistuje v prejednávanej veci ani vecná zložitosť, ktorá by mohla ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania. K svojmu správaniu ako účastníka konania uviedol, že k vzniku prietáhov žiadnym spôsobom neprispel, a preto vyjadril presvedčenie, že celkovú dĺžku namietaného konania ovplyvnil neefektívny postup okresného súdu.

6. Na podklade uvedených skutočností a s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, pretrvávajúcu právnu neistotu a zásah do jeho vlastníckeho práva sťažovateľ odôvodnil výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd vo svojom vyjadrení poukázal na skutkovú zložitosť napadnutého konania, spojenú s potrebou vykonať znalecké dokazovanie a kontrolné znalecké dokazovanie (nariadené uznesením okresného súdu z 21. februára 2022, pozn.), pričom celková dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená aj v dôsledku jeho prerušenia (uznesenie okresného súdu zo 6. marca 2017 – bližšie bod 3 tohto nálezu), ako aj opatreniami prijímanými na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19. Podpredsedníčka okresného súdu ďalej vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedla, že sťažovateľ podaním z 21. marca 2022 zbral svoju žalobu v celom rozsahu späť a navrhol napadnuté konanie zastaviť, a to z dôvodu uzatvorenej mimosúdnej dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, datovanej 16. marca 2022 (okresný súd o zastavení konania ku dňu predloženia svojho vyjadrenia k ústavnej sťažnosti z 25. marca 2022 nerozhodol, pozn.). V konklúzii uvedeného okresný súd rezultoval, že posúdenie existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní ponecháva na posúdenie ústavného súdu a v prípade, ak ústavný súd zistí porušenie sťažovateľových práv, aby vo svojom rozhodnutí vyslovil len ich porušenie bez toho, aby sťažovateľovi priznal ďalšie návrhy požadované sťažovateľom v petite ústavnej sťažnosti.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. Podľa sťažovateľa okresný súd vo svojom vyjadrení potvrdil existenciu prietáhov v napadnutom konaní, naďalej trvá na svojej ústavnej sťažnosti a zdôrazňuje, že postupom okresného súdu mu vznikla aj majetková ujma, keďže z dôvodu existencie prietáhov v napadnutom konaní musel nielen uzatvoriť pre neho nevýhodnú mimosúdnu dohodu, ale reflektujúc rast cien nehnuteľností, musí vynaložiť aj viac finančných prostriedkov na riešenie svojej bytovej otázky. S prihliadnutím na späťvzatie žaloby a zastavenie napadnutého konania (z obsahu predloženého súdneho spisu

vyplýva, že okresný súd o zastavení napadnutého konania ešte nerozhodol, pozn.) sťažovateľ upravil svoj sťažnostný návrh tak, že nepožaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov.

9. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je založená na jeho tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou a nesústređeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, I. ÚS 250/2020).

13. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa osoba obrátila na súd so žiadosťou o rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazoval, aby v súčasnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 272/04, III. ÚS 130/2020, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 305/2021) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna

a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci a jej význam pre sťažovateľa.

15. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva tvorí štandardnú a pomerne pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, preto dĺžka namietaného konania nie je závislá od právnej či skutkovej náročnosti prerokovanej veci, a to aj napriek potrebe vykonania znaleckého dokazovania a kontrolného znaleckého dokazovania (bližšie bod 18 tohto nálezu, pozn.).

16. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa. Ústavný súd konštatuje, že z obsahu predloženého súdneho spisu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa, a opozitné tvrdenie nevyplýva ani z obsahu vyjadrenia okresného súdu k posudzovanej ústavnej sťažnosti.

17. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Z obsahu predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ podal 6. júna 2016 návrh (žalobu) na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, následne okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a po doručení žiadosti protistrany na prerušenie napadnutého konania (bližšie bod 3 tohto nálezu, pozn.) namietané konanie uznesením č. k. 27 C 153/2016-29 zo 6. marca 2017 (právoplatné a vykonateľné 31. marca 2017, pozn.) prerušil, pričom v napadnutom konaní pokračoval po tom, ako mu sťažovateľ doručil návrh na pokračovanie v konaní (datovaný 22. novembra 2018, pozn.), a to úkonom z 1. februára 2019, ktorým nariadil termín súdneho pojednávania na 6. marec 2019. Z dôvodu potreby znaleckého dokazovania okresný súd odročil ďalší termín pojednávania na neurčito a uznesením č. k. 27 C 153/2016-71 z 15. júla 2019 nariadil znalecké dokazovanie. Vyhotovený znalecký posudok predložil ustanovený znalec okresnému súdu 23. septembra 2019 a písomnosťou z 5. februára 2020 vyzval okresný súd sporové strany konania, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku, s ktorým sťažovateľ nesúhlasil a podaním z 13. marca 2020 navrhol vypracovanie nového znaleckého posudku, pričom okresnému súdu doručil aj odborné stanovisko iného znalca. Po zrušení súdneho pojednávania nariadeného na 26. marec 2020 (z dôvodu preventívnych opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19, pozn.) okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 24. jún 2020, na ktorom ďalšie pojednávanie odročil opäť na neurčito, a to na účel kontrolného znaleckého dokazovania, ktoré nariadil až uznesením č. k. 27 C 153/2016-265 z 21. februára 2022.

18. Aj keď okresnému súdu nemožno v napadnutom konaní vyčítať absolútnu nečinnosť, pretože z obsahu predloženého súdneho spisu vyplývajú procesné úkony súdu spojené s podanou žalobou, ako aj jej priebežné zisťovanie stavu súvisiaceho súdneho konania (sp. zn. 6 C 224/2016, pozn.) počas prerušenia napadnutého konania, na strane druhej sa postup okresného súdu vyznačuje viacerými kratšími obdobiami nečinnosti a neefektívnym prístupom, a to osobitne v spojení so znaleckým dokazovaním. *Exempli causa*, uplynuli viac ako štyri mesiace, kým okresný súd 5. februára 2020 vyzval sporové strany konania, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku doručenému okresnému súdu ešte 23. septembra 2019, a trvalo takmer dva roky, kým okresný súd od súdneho pojednávania uskutočneného 24. júna 2020 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie (uznesenie okresného súdu č. k. 27 C 153/2016-265 z 21. februára 2022, pozn.). V tejto súvislosti

je potrebné upozorniť na pomerne nesústredený postup okresného súdu, ktorý k osloveniu znalcov pristúpil najskôr v decembri 2020 (t. j. takmer 6 mesiacov od posledného súdneho pojednávania, pozn.) a následne až v júni 2021 (t. j. takmer jeden rok od posledného súdneho pojednávania, pozn.) a po opakovaných odmietnutiach zo strany oslovených znalcov (prevažne z dôvodu ich pracovnej vyťaženia, pozn.) okresný súd adresoval dopyt na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku ďalším znalcom až vo februári 2022.

19. Ústavný súd opakovane pripomína, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, I. ÚS 356/2020). Za neefektívnu činnosť, ktorá môže zapríčiniť porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote, ústavný súd považuje aj nesprávnu, resp. nesústredenú činnosť všeobecného súdu (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 159/2021, III. ÚS 34/2022).

20. Vo vzťahu k prerušeniu napadnutého konania ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej sa do posudzovaného obdobia nezarátava doba prerušenia konania (bližšie body 3 a 17 tohto nálezu, pozn.), keďže počas tejto doby nemôže dochádzať k prietahom, ak je daný objektívny dôvod na takýto postup všeobecného súdu (II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, IV. ÚS 21/2018), čo bol aj prípad sťažovateľa.

21. V konklúzii už prezentovaných skutočností ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľa nepochybne došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Prikázanie okresnému súdu konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Ústavný súd v tejto súvislosti rezultuje, že aj keď zistil porušenie označených práv sťažovateľa (bod 21 tohto nálezu, pozn.), okresnému súdu už neprikázal, aby v napadnutom spore konal bez zbytočných prietahov, a to s poukazom na tú skutočnosť, že sťažovateľ vo svojej replike už na predmetnom výroku ústavného súdu netrval (bod 8 tohto nálezu), keďže svoju žalobu v namietanom konaní zbral v celom rozsahu späť.

23. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovateľ v sťažnostnom návrhu požaduje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur. Svoj návrh odôvodňuje najmä predmetom a neprimeranou dobou trvania napadnutého konania (body 4 a 6 tohto nálezu, pozn.).

24. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Vzhľadom na konštatovaný neefektívny postup okresného súdu v napadnutom konaní, s prihliadnutím na predmet namietaného konania, ako aj obdobie jeho prerušenia (bod 20 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd považoval priznanie sumy 800 eur za primerané finančné

zadosťučinenie (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

26. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 707,05 eur s DPH (bod 3 výroku tohto nálezu).

27. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za dva úkony sumu 384,08 eur. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2022 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 193,50 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 205,13 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 117,84 eur, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

28. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti (t. j. vo vzťahu k náhrade trov konania vyčíslenej sťažovateľom, resp. jeho právnym zástupcom aj s prihliadnutím na sumu požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ako tarifnej hodnoty, pozn.) ústavný súd z dôvodu neopodstatnenosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu). Pokiaľ ide o zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, § 11 ods. 3 vyhlášky explicitne stanovuje základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden poskytnutý úkon právnej služby, a to vo výške jednej šestiny výpočtového základu, pretože predmet ústavnoprávneho prieskumu, akým je aj konanie vo veci sťažovateľom namietaných práv, nie je oceníteľný peniazmi a jeho hodnota sa nedá ani iným aprobovaným spôsobom vyčísliť, pričom výška priznaného primeraného finančného zadosťučinenia má kompenzačný charakter a jeho priznanie nie je v žiadnom prípade nárokovateľné automaticky s podaním ústavnej sťažnosti a ani po tom, ako ústavný súd konštatoval porušenie namietaných práv.

29. Na tomto mieste ústavný súd súčasne akcentuje, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept založený na východisku, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020).

30. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu